

Sote-uudistuksen nykytilanne

Helsinki 6.11.2015

Liisa-Maria Voipio-Pulkki
Johtaja, STM terveystaloyryhmä
Ei muita sidonnaisuuksia

Perustuslakivaliokunnan lausunnot

- "Perustuslakivaliokunta katsoo, että sosiaali- ja terveystalvelujen tehostamiselle, integraatiolle sekä järjestäjien kantokyvyn vahvistamiselle on olemassa akuutti tarve myös sosiaalisten perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta."
- Perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 67/2014 vp) mukaan itsehallinto kuntaa suuremmalla alueella, jossa kansanvaltaisuus toteutuisi välittömien vaalien kautta ja jolla olisi verotusoikeus, olisi perustuslain kannalta mahdollinen vaihtoehto

Sote-uudistuksen tavoite HO:ssa

- Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamisen tavoitteena on terveyserojen kaventaminen ja kustannusten hallinta.
- Uudistus toteutetaan palveluiden täydellisellä horisontaalisella ja vertikaalisella integraatiolla sekä vahvistamalla järjestäjien kantokykyä.
- Tavoitteena on ihmisen hyvinvoinnin ja terveyden kannalta tärkeä palveluketjujen saumaton kokonaisuus.
- Uudistuksella on merkittävä vaikutus julkisen talouden kestävyysvajeeseen.

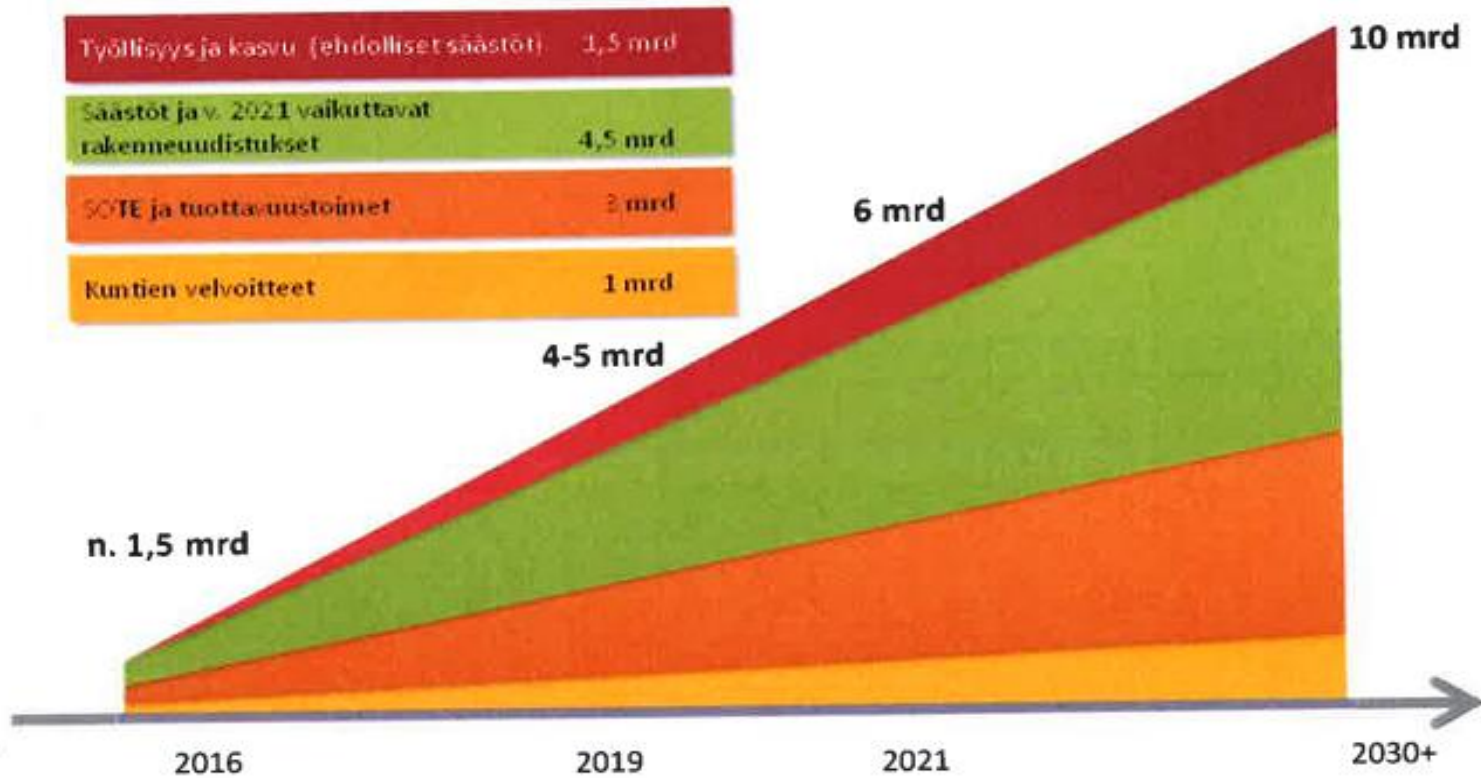
Sote hallitusohjelmassa

- Kuntaa suuremmat itsehallintoalueet
  - Alueita johtavat vaaleilla valitut valtuustot
  - Alueita on yhteensä enintään 19
  - Hallituksen päätös alueista lokakuussa (= > marrask. alku)
- Sote-alueet tuottavat alueensa palvelunsa itse tai voivat käyttää palvelujen tuottamiseen yksityisiä tai kolmannen sektorin palveluntuottajia
- Hallitus vahvistaa julkisen talouden kestävyyttä rakenteellisilla uudistuksilla
  - tavoitteena vähintään 4 miljardin euron taloudelliset vaikutukset
  - sote-uudistuksen osuus 3 mrd

Julkista taloutta vahvistavat säästöt ja rakenneuudistukset

Hallituksen säästö- ja rakenneuudistusohjelman vaikuttavuus

Palvelujen tuottaminen

- Sote-alueet
  - tuottavat alueensa palvelut
  - tai voivat käyttää palveluiden tuottamiseen yksityisiä tai kolmannen sektorin palveluntuottajia hankintamenettelyn kautta (kuten nykyisin)
  - erikseen on todettu palvelusetelin käytön lisääminen
- Uudistukseen sisällytetään kustannusten tehokkaan hallinnan toteuttava budjettikehysjärjestelmä
- Kilpailutuksissa korostetaan kilpailuneutraliteettia
- Palvelutuotannon tehokkuuden ja laadun arviointia varten laaditaan mittaristo
- Selvitetään valinnanvapausmallin yksityiskohdat

Selvityshenkilöhanke

- Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen ja itsehallintoalueiden perustamisen sekä aluehallintouudistuksen valmistelun selvityshenkilöhanke
- Määräaika 14.8.2015
- Tuomas Pöysti (pj), Annikki Niiranen ja Arto Haveri
- Sihteeristö Pekka Järvinen ja Kari Haavisto, STM sekä Jani Pitkäniemi, VM
- Selvityshenkilöiden tehtävänä oli laatia itsenäinen asiantuntijaselvitys sote-uudistuksen ja aluehallintouudistuksen toteuttamiseksi sekä itsehallintoalueiden perustamiseksi
- Ehdotukset eivät sitoneet poliittista päätöksentekoa tai virkavalmistelua

Havainnot ja selvityshenkilöiden ehdotuksista

- Itsehallintoalueilla oltava riittävä väestöpohja ja taloudellinen kantokyky, jotta ne pystyvät järjestämään kattavat palvelut
- Kunnat ja kuntayhtymät eivät ole palvelujen tuottajia
- Kunnilla ei voi olla rahoitusvastuuta. Valtion rahoitusvastuu on ensisijainen vaihtoehto
- Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallista ohjausta vahvistetaan
- Osa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottamisesta keskitetään valtakunnallisesti joillekin itsehallintoalueille

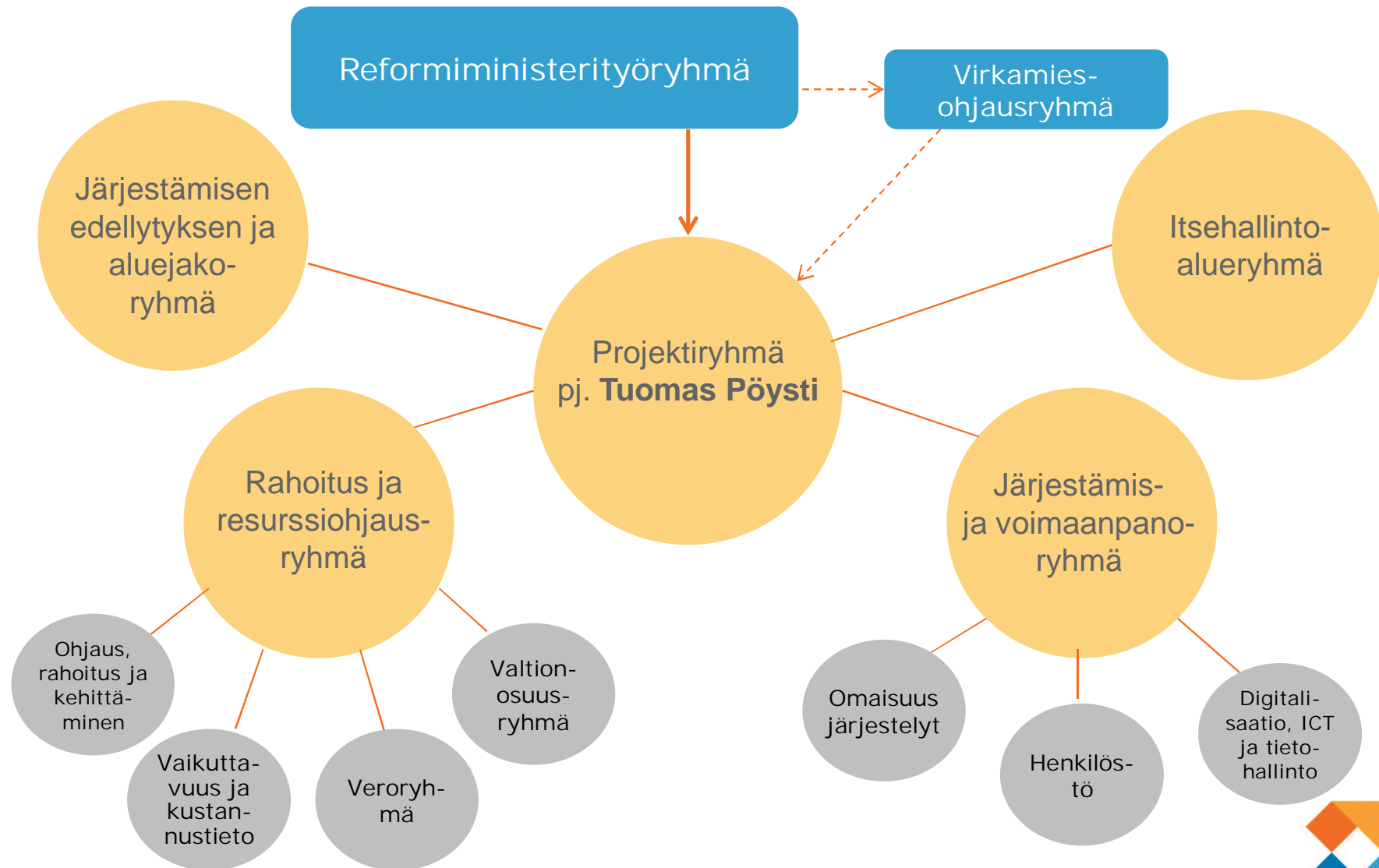

Havaintoja selvityshenkilöiden ehdotuksista jtk

- Kuntien ja kuntayhtymien sote-henkilöstö siirtyy liikkeenluovutusperiaatteen mukaisesti itsehallintoalueiden palvelukseen
- Omaisuuskykyt ratkaistava
- Kunnat toimivat myös jatkossa aktiivisesti asukkaitensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä ja ylläpitämässä
- Itsehallintoalueiden aluejaon tulisi soveltua mahdollisimman laajalti erilaisten alueellisten tehtävien järjestämiseen

Sote-uudistuksen valmistelun ja itsehallintoalueiden perustamisen valmisteluorganisaatio

Parlamentaarinen seurantar ryhmä

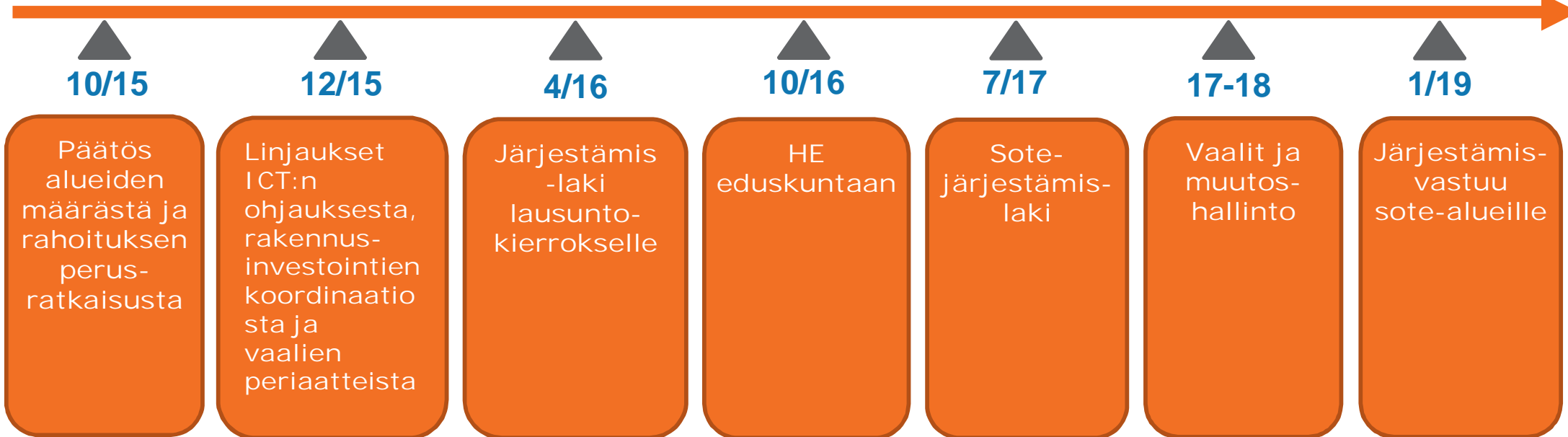

Asiantuntijaryhmä

Reformi: Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

TAVOITE: Hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat ja kustannusten hallinta paranee.

KUVAUS: Sosiaali- ja terveydenhuolto siirretään kuntaa suurempien itsehallintoalueiden vastuulle. Järjestäjällä on vastuu siitä, että sosiaali- ja terveystalvet toimivat jatkossa sujuvana palvelukokonaisuutena. Uudistus tukee erillisenä päätöksenä tehtävää aluehallinnon uudistusta.

PÄÄTOIMENPITEET:

1. Integroidaan julkiset sote-palvelut ja uudistetaan järjestämisen rakenteet
2. Siirrytään yksikanavaiseen rahoitukseen
3. Lisätään valinnanvapautta ja monipuolistetaan tuotannon tapoja
4. Varmistetaan ICT:n, digitalisaation ja hyvien käytäntöjen koordinaatio sote-uudistuksen yhteydessä.

Rahoitusta koskeva peruslinjaus

- Hallitus on linjannut rahoituksen jatkovalmistelua seuraavasti:
  - Kunnilla ei voi olla merkittävää vastuuta sote-palvelujen rahoituksesta. Pääasiallinen rahoitusvastuu olisi ristiriidassa kunnallisen itsehallinnon kanssa.
  - Tulevien itsehallintoalueiden rahoitus valmistellaan ensisijassa valtion rahoitusvastuun pohjalta.
  - Vaihtoehtoisena mallina selvitetään kuitenkin myös mallia, jossa osa rahoituksesta perustuisi itsehallintoalueiden oman verotusoikeuden
- Linjauksen valmistelussa hallitus on kuullut oppositiopuolueiden puheenjohtajia
- Tarkempi rahoitusmalli valmistellaan huhtikuussa 2016 lausunnon lähettävään esitysluonnokseen

Digitalisaatio ja tietojärjestelmät

- Projektiryhmän linjaus uudistuksen tavoitteiden huomioon ottamisesta meneillään olevissa tietojärjestelmähankkeissa.
  - Valmistelun aikana jatketaan määrätietoisesti uudistuksen tavoitteita tukevia toiminnallisia kehittämishankkeita ja niihin liittyviä tietojärjestelmähankkeita
  - ICT-hankinnat tehdään mahdollisimman laajassa yhteistyössä, suunnitelmallisesti ja koordinoitusti sekä kansallisesti ohjattuna
  - Vältetään päällekkäiset ja siirtymäkauden jälkeen tarpeettomat investoinnit
- Jatkossa valmistellaan ehdotukset tietohallinnon ohjauksesta kansallisella ja alueellisella tasolla.
  - Miten tietojärjestelmäpalvelujen integraatio toteutetaan
  - Miten vireillä olevat hankkeet saadaan tukemaan uudistusta
- Toteutus perustuu vapaaehtoiseen yhteistyöhön
  - Valtio ei voi antaa ennakoon antaa sitoumuksia itsehallintoalueiden puolesta

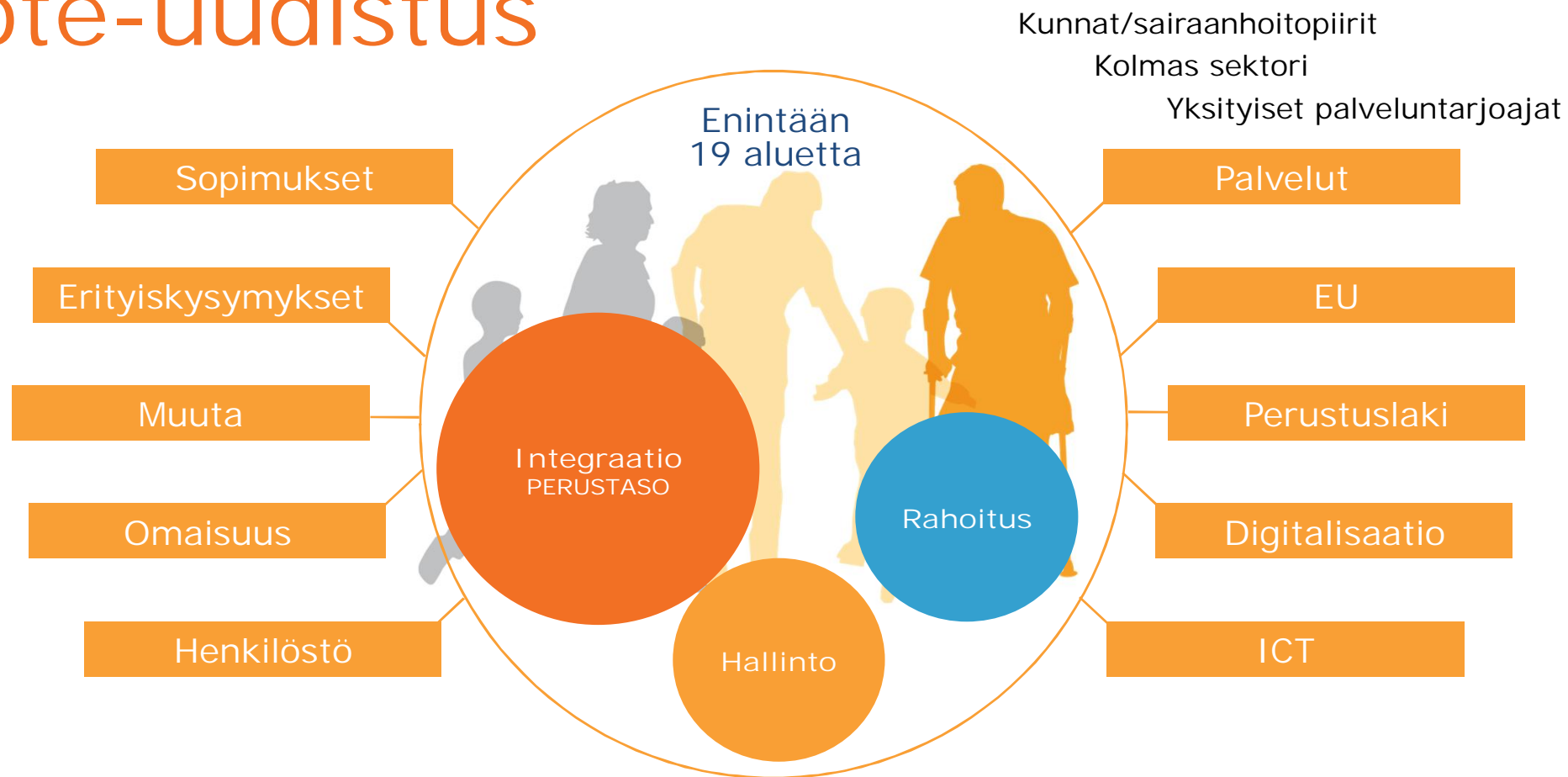
SOTE-ratkaisun portaat

**Valinnanvapauden ja tuotannon
monipuolistuminen**

**Siirtyminen yksikanavaiseen
rahoitukseen**

**Julkisten sosiaali- ja terveyspalveluiden
integraatio ja rakenneuudistus**

Sote-uudistus

UUDISTUKSEN
VAIHEISTUS

ASIAKKAAN VALINNANVAPAAUS, TUOTANNON MONIPUOLISTUMINEN

YKSIKANAVAINEN RAHOITUS

SOTE-UUDISTUS

HALLITUSOHJELMA

Toimivat palvelut,
vahvat yhteisöt

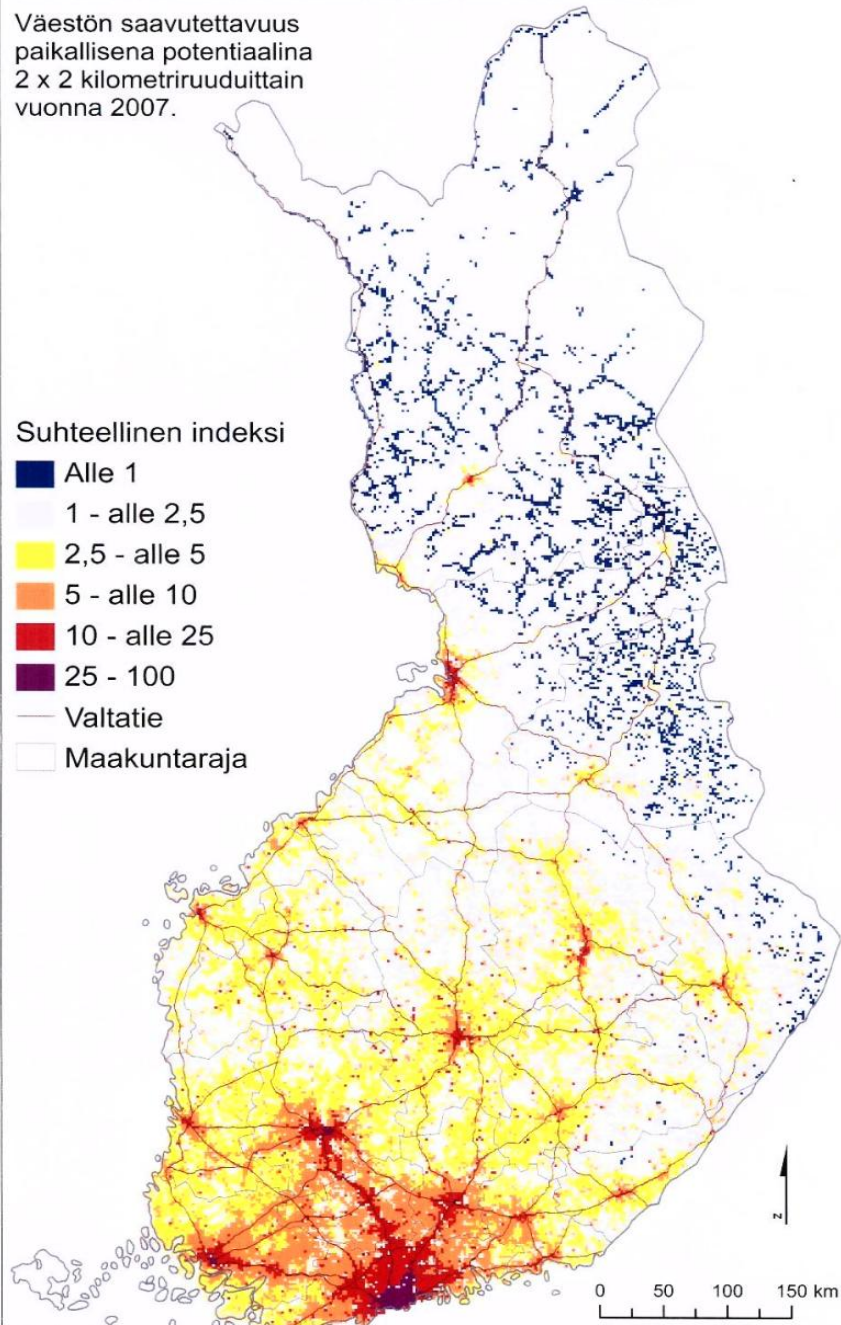
Suomen väestön saavutettavuus tieverkon kautta

Väestön saavutettavuus paikallisena potentiaalina 2 x 2 kilometriruuduittain vuonna 2007.

Suhteellinen indeksi

- Alle 1
- 1 - alle 2,5
- 2,5 - alle 5
- 5 - alle 10
- 10 - alle 25
- 25 - 100

- Valtatie
- Maakuntaraja

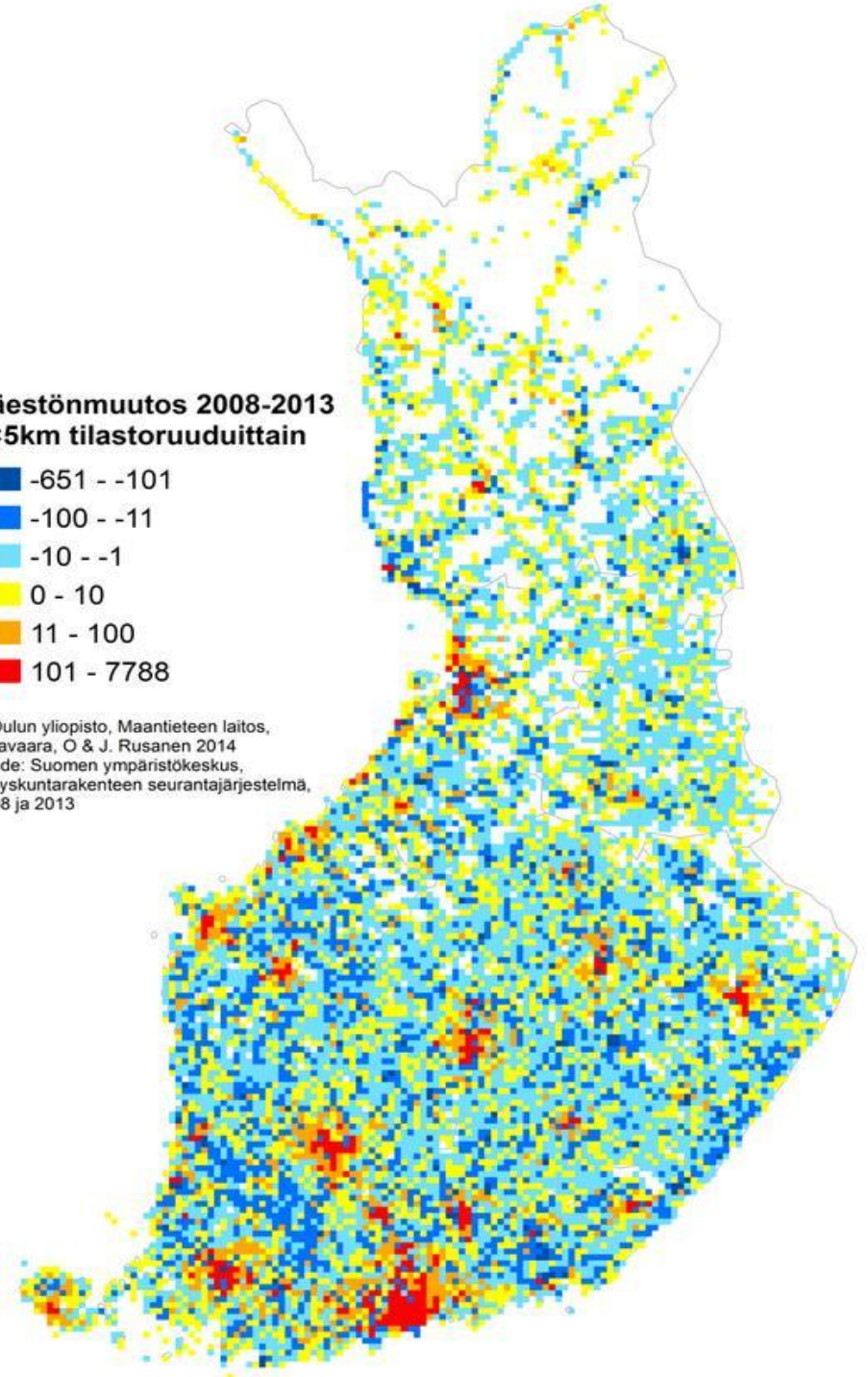
Aineisto:
Tilastokeskus, Ruututietokanta
Liikennevirasto, Digiroad

© Oulun yliopisto, Maantieteen laitos
Ossi Kotavaara, Harri Antikainen and Jarmo Rusanen

Väestönmuutos 2008-2013 5x5km tilastoruuduittain

- 651 - -101
- 100 - -11
- 10 - -1
- 0 - 10
- 11 - 100
- 101 - 7788

© Oulun yliopisto, Maantieteen laitos,
Kotavaara, O & J. Rusanen 2014
Lähde: Suomen ympäristökeskus,
yhdyskuntarakenteen seurantarjestelmä,
2008 ja 2013

Uutta sotea kohti...

- "Täyden palvelun sairaalat" ja laajat päivystysyksiköt
- Pienemmät sairaalat ja "satelliittipäivystysyksiköt"
- Kuntouttavat lähisairaalat ja terveyskeskuspäivystykset

Kehittäminen uudessa sotessa

- Kartoitus kehittämisrakenteista 11/2015
  - petet , osket ja hyte
  - esh ja suuret kaupungit
  - nettisivut ja puhelinsoitot
- Keskustelut viidellä sote-alueella 11-12/2015

Kiitos!

Tilaa sähköpostiisi STM:n tiedotteet:
www.stm.fi (etusivu)

- STM:n uutiskirjeen tilaus: www.stm.fi/uutiskirjeet
- twitter.com/STM_Uutiset

